

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Største vækstdyk siden Anden Verdenskrig

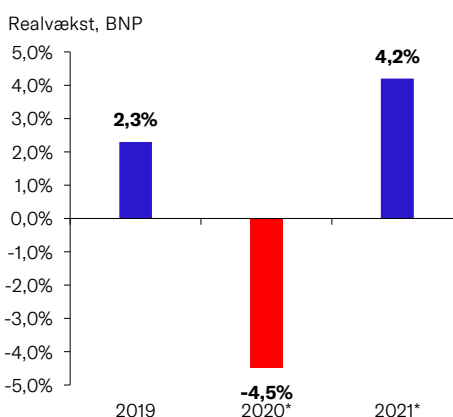
Af: Cheføkonom Tore Stramer og seniorøkonom Kristian Skriver

I denne uge har vi fået tal for BNP-væksten i andet kvartal og en prognose for dansk økonomi frem til 2021. Ifølge Danmarks Statistik faldt BNP med 6,9 pct. i andet kvartal. Det er en lille opjustering ift. deres første vurdering, der lød på -7,4 pct. Opjusteringen ændrer dog ikke på, at dansk økonomi er blevet sendt ud i et fald, hvis lige ikke er set siden Anden Verdenskrig. Dermed blegner finanskrisen i sammenligning med den voldsomme coronakrise. Da finanskrisen var værst, faldt BNP med 2,4 pct.

Det er især det massive fald i danskernes forbrug, der sendte dansk økonomi til tælling i andet kvartal. Privatforbruget faldt med 7,2 pct., hvilket formentlig er det største fald, der er set i fredstid. I samme ombæring faldt eksporten med 14,1 pct. Trods det voldsomme fald, så er det en fornuftig udvikling med tanke på, at størstedelen af Danmarks største eksportmarkeder kollapsede.

Selvom det nyeste tal for BNP-væksten tegner sig for et historisk fald, så er der udsigt til, at recessionen slutter i tredje kvartal. Regeringen forventer da også, at dansk økonomi falder med 4,5 pct. i år, hvilket er mere optimistisk end de første prognoser. I samme omgang forventer de en vækst på 4,2 pct. i 2021. Med en vækst på 4,2 pct. i 2021 befinder dansk økonomi sig stadig 15 mia. kr. under niveauet fra før coronakrisen.

Nøgletal	Side
Største vækstdyk siden Anden Verdenskrig mejslet i sten	2
Regeringen forventer skrøbelig og enstregt genopretning	3
Ledighedskøen blev reduceret med 5.500 personer i juli	4
6.001 nye ledige 1. september	5
Laveste ledighed i USA siden marts	6
Få konkurser - men ny bølge kan ramme i efteråret	7
Coronakrisen giver faldende forbrugerpriser i EU	8

Største vækstdyk siden Anden Verdenskrig mejslet i sten

Danmarks Statistik har mandag offentliggjort det første foreløbige nationalregnskab for andet kvartal. Det er som ventet et gyseligt tal, der viser, at BNP-væksten i andet kvartal kun er blevet opjusteret en smule fra tidligere -7,4 pct. til nu -6,9 pct. BNP-væksten i første kvartal er samtidig uændret opgjort til -2,0%.

Dermed står det nu mejslet i sten, at dansk økonomi befandt sig i en historisk kraftig teknisk recession i første halvår 2020. Dansk økonomi har ellers ikke befundet sig i en teknisk recession siden første halvår 2009, hvor finanskrisen rasede. En teknisk recession er defineret som to på hinanden følgende kvartaler med negativ BNP-vækst.

Mandagens iskolde BNP-tal viser tilmed, at viruskrisen har sendt dansk økonomi ud i et fald, hvis lige vi ikke har set siden Anden Verdenskrig. Historiske tal fra Nationalbanken viser, at BNP faldt med hele 14 pct. tilbage i 1940. Finanskrisen blegner tilmed fuldstændig i sammenligning med viruskrisen. Da finanskrisen var på sit højeste i fjerde kvartal 2008, faldt BNP til sammenligning med 2,4 pct.

Privatforbruget i historisk dyk

Mandagens tal løfter dertil sløret for, at det særligt er et massivt fald i danskernes forbrug, der sendte dansk økonomi til tælling i årets andet kvartal. Privatforbruget faldt med hele 7,2 pct. Det er et vanvittigt kraftigt forbrugsfald, hvis lige vi aldrig tidligere har set i mandagens statistik, der går tilbage til 1990. Der er formentlig tale om det største fald i privatforbruget, der nogensinde er målt i fremtid herhjemme. Det er særligt salget af beklædning og omsætningen i hotel og restaurationsbranchen, der faldet mærkbart. Dertil faldt bilsalget med 11,8 pct. i andet kvartal.

Eksporten holdt skindet på næsen

Eksporten er det lille lyspunkt i mandagens ellers meget dystre tal. Eksporten faldt kun med 14,1 pct. i andet kvartal. Det er en fornuftig udvikling med tanke på, at væksten på vores eksportmarkeder ellers kollapsede i andet kvartal. En væsentlig del af forklaringen er, at eksporten af særligt medicin- og landbrugsprodukter har klaret sig fornuftigt her i starten af coronakrisen. Salget af medicinalprodukter er tilmed steget ekstraordinært meget i en periode som følge af at flere lande har opbygget lagrer af medicin.

Recessionen slutter i tredje kvartal

Selv om mandagens BNP-tal for andet kvartal er gyseligt, så er der heldigvis tydelige tegn på, at det historiske tilbageslag har været kortvarigt. Som tingene ser ud nu, så får vi et betydeligt comeback til BNP-væksten i tredje kvartal. En BNP-vækst på i omegnen af 4-5 pct. i tredje kvartal er bestemt ikke utænkeligt. Der har været en tydelig stigning i danskernes forbrug, der dog stadig ikke kan siges at have nået et normalt niveau. Samtidig er blødningen på arbejdsmarkedet stoppet og vi har generelt set faldende ledighed og fremgang i beskæftigelsen. Nok så vigtigt har vi set en bedring i erhvervslivets forventninger.

Forklaringen er, at virusudbruddet herhjemme er kommet relativt hurtigt under kontrol, og at vi har set en vis genopretning af den økonomiske aktivitet i takt med genåbningen af samfundet. Dertil spiller det også en vigtig rolle, at den danske eksport klarer sig relativt godt under et globalt tilbageslag. Endelig skal vi huske på, at dansk økonomi generelt var i fornuftig form inden viruskrisen ramte.

Regeringen forventer skrøbelig og enstrenget genopretning

Regeringen her mandag offentliggjort en dugfrisk prognose for dansk økonomi frem til og med 2021. Det er en prognose, der tegner et på en gang dystert og fortrøstningsfuldt billede af dansk økonomi.

Det fortrøstningsfulde...

Det er regeringens forventning, at BNP vil falde med 4,5 pct. i år. Det er en kende mere optimistisk end skønnet fra maj, der lød på -5,3 pct. Får regeringen ret i deres prognose, så vil 2020 byde på det største økonomiske tilbageslag siden finanskrisen i 2009. Dengang faldt BNP med hele 4,9 pct.

Jeg hælder til, at regeringen rammer inden for skiven med deres nye opdaterede prognose. Efter et voldsomt og historisk dyk i den økonomiske vækst hen over foråret har vi set en løbende genopretning af aktiviteten hen over sommeren. Danskernes forbrug er løbende tiltaget, og der er igen fremgang på størstedelen af arbejdsmarkedet. Dertil har udviklingen på boligmarkedet været overraskende robust. Endelig har rækken af hjælpepakke holdt en sikker og fast hånd under økonomien.

Det er dog fortsat regeringens forventning, at genopretning ind 2021 bliver forholdsvis afdæmpet med en BNP-vækst på 4,2 pct. Det indebærer, at BNP fortsat vil befinde sig ca. 15 mia. kr. under niveauet fra før coronakrisen ved udgangen af 2021. Står mandagens prognose for troende, så skal vi formentlig et godt stykke ind i 2022, før vi kan gøre os forhåbninger om, at BNP har genvundet det tabte efter coronakrisen.

Det dystre...

Det springer dog i øjnene, at regeringen forventer en meget enstrenget genopretning. Det er således regeringens forventning, at det især er privatforbruget, der vil drive genopretningen, mens eksporten og erhvervslivets investeringer omvendt ventes at bidrage markant negativt til væksten. Konkret forventer regeringen en negativ vækst i de faste erhvervsinvesteringer på hele 12,2 pct. i år og 0,5 pct. næste år.

Det er ikke alene skrøbeligt, men også en stærkt bekymrende udvikling. Erhvervslivet investeringer er uhyre vigtige for udviklingen i dansk økonomi på både den korte og lange bane. Tal fra Danmarks Statistik viser, at faldet i investeringerne under finanskrisen drev godt 40 pct. af det samlede beskæftigelsesfald på i alt 180.000 personer. Dertil danner virksomhedernes investeringer fundamentet under den fremtidige vækst og produktivitet i dansk økonomi. Er vi på vej ind i en længere periode med en underdrejet investeringsaktivitet, så vil det ikke alene koste danske arbejdspladser nu og her, det vil også forringe velstanden mærkbart på sigt.

Det er derfor også meget vigtigt, at man fra politisk side gør sit yderste for at understøtte virksomhedernes investeringer. Regeringen har oprettet en såkaldt krigskasse på 9,2 mia. kr. til at håndtere COVID-19 krisen samt yderligere stimuli tiltag. Det er her helt oplagt, at regeringen bruger en væsentlig del af midlerne på at kickstarte virksomhedernes investeringer efter coronakrisen. Det kan bl.a. ske vel at indføre et øget fradrag ved nyinvesteringer, en lempelse af selskabsskatten og et permanent højere fradrag ved investeringer i forsknings- og udviklingsaktivitet på 130 pct.

Ledighedskøen blev reduceret med 5.500 personer i juli

Offentliggjorte tal fra Danmark Statistik mandag viser, at bruttoledigheden faldt med 5.500 personer i juli. Dertil står det også for troende, at ledigheden faldt med 3.800 i juni. Det betyder, at ledigheden nu er faldet med i alt 9.300 personer i juni og juli. Faldet skal dog ses i sammenhæng med, at bruttoledigheden steg med knap 54.000 personer fra marts til april. Vi står altså fortsat tilbage med en betydelig stigning i coronaledigheden på i alt godt 44.500 personer. Der venter derfor også fortsat et langt sejt træk med at få nedbragt ledigheden herhjemme.

August vil byde et fortsat fald i ledigheden

Ser vi videre ind i august, så er der heldigvis meget, der tyder på, at faldet i ledigheden er fortsat. De daglige ledighedstal fra Beskæftigelsesministeriet indikerer, at ledigheden er faldet med i omegnen af godt 10.000 personer i løbet af august.

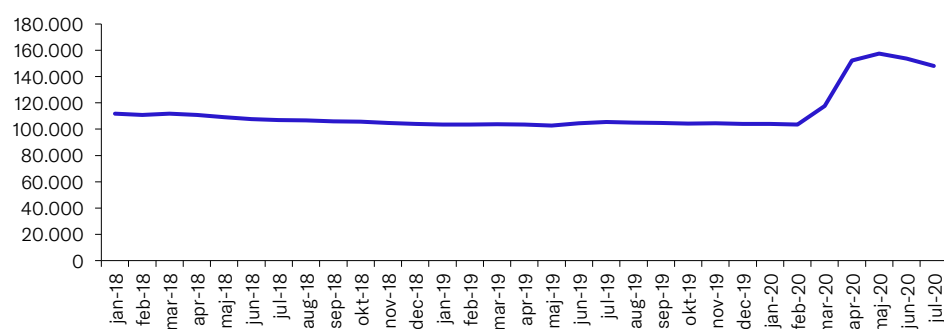
Den positive udvikling på arbejdsmarkedet ses også i en række andre nøgletal. Foreløbige tal viser, at der generelt har været et betydeligt fald i antallet af personer på lønkompressionsordningen hen over sommeren. Dertil har vi set en tydelig stigning i antallet af nye jobopslag og en begyndende fremgang i beskæftigelsen. De seneste måneders fald i ledigheden bør derfor også ses som et klart tegn på at arbejdsmarkedet så småt er ved at komme til hægterne ovenpå coronakrisens hærgen i foråret.

Ny udfordringer venter fortsat i efteråret

Selv om vi har set en mere positiv udvikling på arbejdsmarkedet hen over sommeren, så ser vi fortsat ind i et usikkert efterår. Lønkompressionsordningen er nu afskaffet og afløst af en ny aftale om arbejdsdeling. Selvom den nye aftale om arbejdsdeling vil redde danske jobs, så er der desværre fortsat en risiko for at ledigheden igen vil stige her efter afskaffelsen af lønkompressionsordningen.

Dertil er der også en risiko for at vi kommer til at se en tiltagende smitte hen over efteråret. Det gælder både herhjemme og i udlandet. Hvis en stigende smitte igen skræmmer forbrugerne hjem i stuerne, så vil et nyt stort tilbageslag desværre hurtigt kunne ramme dansk økonomi igen og føre til en ny tydelig stigning i ledigheden. Man skal dermed også være meget varsom med at tro, at de seneste måneder tydelige fald i ledigheden per automatik fortsætter hen over efteråret.

Antal bruttoledige

Kilde: Danmarks Statistik, tabel AUS07

Anm.: Tallene er sæsonkorrigerede

6.001 nye ledige 1. september

Offentliggjorte tal fra Beskæftigelsesministeriet onsdag viser, at ledigheden steg med 6.001 personer d. 1. september. Onsdagens tal har været ventet med spænding, da det kan give os den første indikation af, om flere er blevet afskediget i forbindelse med ophøret af lønkompensationsordningen d. 29. august. Der er tale om den største stigning i antallet af nytilmeldte ledige siden d. 1. juli, hvor antallet lå på 8.279 personer. Stigningen i ledigheden her i starten af september er en streg i regningen, der viser, at de seneste ugers fald i ledigheden nu er blevet afløst af ny stigninger. Der kan dertil desværre godt vente en yderligere stigning i ledighedstallene, da en række opsigelser typisk sker med én eller tre måneders varsel, og derfor først senere vil være at finde i ledighedsstatistikken. En person optræder først som ledig i statistikken, når der udbetales en offentlige ydelse i form af dagpenge, kontanthjælp mv.

Op imod 30.000 personer var hjemsendt i sidste uge

De seneste tal fra erhvervsstyrelsen viser, at der var 21.546 personer tilmeldt lønkompensationsordningen i sidste uge. Det er et tal, der formentlig vil stige yderligere i takt med ansøgningerne tikker ind og bliver færdigbehandlet i Erhvervsstyrelsen. Virksomhederne kan søge frem til d. 20. september med tilbagevirkende kraft. Et forsigtig bud er der, at der reelt var omkring 30.000 personer hjemsendt i sidste uge.

Det er derfor bestemt ikke uden udfordringer, at lønkompensationsordningen nu er ophørt. I forbindelse med lønkompensationsordningens ophør har virksomhederne skulle foretage den svære vurdering, om de har et job som deres medarbejdere kan vende tilbage til eller om de desværre må afskedige. Onsdagens store stigning i ledigheden viser, at de hårdeste ramte brancher inden for bl.a. turisme, luftfarten, hoteller, restauranter mv. i mange tilfælde desværre ikke har haft mulighed for at finde et job til deres hjemsendte medarbejdere.

Ser vi fremad, så er må vi nok forvente at se en yderligere stigning i ledigheden. Hvor voldsom en ledighedsstigning, vi står over for, er svært at sige. Forhåbentlige vil den nye arbejdsdelingsordning bidrage til at mindske stigningen i ledigheden. Endelig skal man huske på, at antallet af ny jobopslag er steget hen over sommeren i en række brancher.

Laveste ledighed i USA siden marts

Offentliggjorte tal viser, at 881.000 amerikanere søgte om arbejdsløshedsunderstøttelse i sidste uge. Det betyder, at lige knap 59 mio. amerikanere nu har været forbi ledighedskøen siden midten af marts måned, hvor viruskrisen ramte det amerikanske samfund. Det svarer rundt regnet til 35% af den amerikanske arbejdsstyrke. Det er et meget højt tal som vi aldrig tidligere har set i nyere amerikansk historie.

Tager man de positive briller på, så er det dog rigtig positivt, at antallet af ugentlige ansøgninger om arbejdsløshedsunderstøttelse nu igen er kommet under 1. mio. I sidste uge lå antallet på 1.011.000 ansøgninger. Der er tilmed tale om det laveste antal siden coronakrisen ramte den amerikanske økonomi i midten af marts. Den positive udvikling ses også i antallet af gentagne ansøgninger, der i sidste uge endte på 13.254.000. Det er ligeledes det laveste niveau siden marts. Der er således meget der tyder på, at det amerikanske arbejdsmarked nu igen er ved at genfinde melodien efter en sommer med stort set stabil ledighed.

Ser vi fremad så er der al mulig grund til at håbe på, at den amerikanske økonomi nu kommer mere op i fart. USA er vores største eksportmarked og i omegnen af 80.000 danske jobs er enten direkte eller indirekte afhængig af eksporten til USA.

Få konkurser - men ny bølge kan ramme i efteråret

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at der blandt de aktive virksomheder var 185 konkurser i august. Dermed er status nu, at antallet af konkurser i perioden juni-august var uændret i forhold til marts-maj, og at jobtabet samtidig var 37% mindre.

Der er altså endnu ikke tegn på, at viruskrisen har udløst en ny større konkursbølge i dansk erhvervsliv. En væsentlig forklaring er, at hjælpepakkerne effektivt har beskyttet mange virksomheder mod en konkurs. Dertil er aktiviteten i dele af dansk erhvervsliv heldigvis også tiltaget hen over sommeren. Det ses ikke mindst ved, at detailsalget overordnet er steget med 11% siden marts og nu befinder sig på det højeste niveau siden juli 2008.

Selv om der endnu ikke er tegn på en tydelig stigning i antallet af konkurser, så må vi nok desværre berede os på, at efteråret vil byde på flere konkurser. Der går normalt lidt tid fra krisen rammer til problemerne i de enkelte virksomheder bliver så alvorlige, at det ender i en konkurs. Det er en udvikling, der desværre vil blive forstærket af at lønkompositionsordningen nu er afviklet med udgangen af august.

Hvor stor og dramatisk konkursbølgen ender med at blive er ikke til at sige på nuværende tidspunkt. Men der ingen tvivl om, at konkursrisikoen fortsat er betydelig i dele af dansk erhvervsliv. Danmarks Statistik opgjorde den 24. august en spørgeskemaundersøgelse, hvor hele 33% af rejsebureauerne angav, at de ser "nogen" eller "meget stor" risiko for at måtte afvikle inden for de næste tre måneder. Konkursrisikoen er desværre også høj blandt restauranterne og hotellerne, hvor henholdsvis 23% og 9% af de adspurgte virksomheder ser "nogen" eller "meget stor" risiko for en konkurs over de næste tre måneder. Ejendomsservice og rengøring mv. ligger også højt med en andel på 16%.

10.000 danske jobs kan blive ramt hen over efteråret

Det betyder desværre, at der kan vente en ny betydelig konkursbølge i særligt disse brancher over de kommende måneder, hvis den nuværende situation fortsætter. Vi må derfor også berede os på, at antallet af konkurser i netop disse brancher kommer til at stige hen over efteråret. Det er desværre en konkursbølge, der vil kunne komme til at påvirke tusindvis af danske jobs. Et forsigtigt bud er, at op imod 10.000 jobs er konkurs-truet i de hårdeste ramte brancher.

Coronakrisen giver faldende forbrugspriser i EU

Tirsdag blev der offentliggjort tal fra Eurostat, der viser, at forbrugerprisinflationsen i euroområdet lå på -0,2 pct. i august. I juli lå forbrugerprisinflationsen ellers på 0,4 pct. Det er første gang siden 2016, at forbrugerprisinflationsen er negativ. Det er primært et massivt fald i energipriserne på hele 7,8 pct. i august, der har trukket forbrugerprisinflationsen i minus. Dertil har en momsnedsettelse i Tyskland også bidraget til at reducere stigningen i forbrugerpriserne. Når det er sagt, så tegner der sig et generelt billede af at coronakrisen har sat en effektiv kæp i hjulet i prisstigningerne på en lang række varer og serviceydelser. Det kan ikke siges at være den store overraskelse med tanke på, at den økonomiske aktivitet nærmest er kollapsede på coronakrisen.

Nu her er den negativ inflation ikke et problem for den europæiske økonomi. Den uhyre lave inflation gør, at lønkronerne rækker længere i butikkerne, hvilket helt naturligt understøtter privatforbruget. Den meget lave inflation er dertil også med til at give de i forhånden meget lave rente et ekstra tryk ned. Så længe forbrugsinflationsen er uhyre lav er det klart forventningen, at ECB vil bibeholde de ledende rente på et ekstremt lavt niveau for at sparke gang i økonomien.

Når det er sagt, så er en negativ inflation bestemt ikke godt for økonomien over en længere periode. Kombinationen af stillestående, eller ligefrem faldende priser, og stigende udgifter til lønninger, kan reducere de europæiske virksomheders konkurrenceevne. Det er dertil langt fra hensigtsmæssigt, at inflationen forbliver negativ over en længere periode, da det kan få forbrugerne til at udskyde deres forbrug og dermed forværre den økonomiske krise.

Det er derfor også vigtigt, at inflationen igen kommer tilbage til det niveau, der var gældende før viruskrisen ramte. Det vil dog formentlig først ske hen mod slutningen af året og ind i 2021. Men usikkerheden er uægtelig enorm stor i øjeblikket.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033